

DR. SC. ADNAN KALJANAC

University of Sarajevo, Faculty of Philosophy, Franje Račkog 1
Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Franje Račkog 1
adnan.kaljanac@ff.unsa.ba

DR. SC. JESENKO HADŽIHASANOVIĆ

University of Sarajevo, Faculty of Philosophy, Franje Račkog 1
Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Franje Račkog 1
jesenko.hadzihasanovic@ff.unsa.ba

Pregledni rad / Review article

UDK/UDC: 297.35 (497.6 Sarajevo) “ 19 “

DOI: 10.65973/issn.3029-4843.2026.11.63

Primljen / Received: 16.09.2025.

Prihvaćen / Accepted: 15.10.2025.

CRTICE IZ RUKOPISA VEJSILA ĆURČIĆA O DŽAMIJAMA SARAJEVA

Apstrakt: Analiza zasnovana na arhivskoj građi Zemaljskog muzeja i zaostavštini Vejsila Ćurčića već je pokazala da je ovaj bosanskohercegovački arheolog pionir konzervacije i restauracije različitih historijskih građevinskih objekata na prostoru Bosne i Hercegovine, kao i njegov široki dijapazon područja zanimanja, od etnologije, preko zoologije i botanike, pa i do same arheologije. Do danas je ostalo nepoznato da je ipak uspio pronaći vremena da se bavi i problematikom izučavanja sarajevskih džamija, te se na osnovu njegovih rukopisa može ustanoviti da je pripremao tekst za objavu upravo na ovu temu, zajedno s fotografijama džamija koje bi lično izradio. Iako je sam fokus rukopisa bila Gazi Husrev-begova džamija, ipak sam popis džamija koje je planirao fotografirati govori o tome koliko se ozbiljno želio posvetiti ovoj problematici. Iako su nam nepoznati razlozi zbog kojih nije izvršio izradu članka o sarajevskim džamijama, ipak nam pronalazak ovih rukopisa baca novo svjetlo na širinu kakvu je imao Vejsil Ćurčić u svom naučnom djelovanju.

Ključne riječi: Vejsil Ćurčić, islamska umjetnost, islamska arhitektura, Sarajevo, arhivska građa, konzervacija, džamije

Abstract: An analysis based on the archives of the National Museum and the legacy of Vejsil Ćurčić has already shown that this Bosnian-Herzegovinian archaeologist is a pioneer

in the conservation and restoration of various historical buildings in Bosnia and Herzegovina, as well as his wide range of interests, from ethnology, zoology and botany, to archaeology itself. It remains unknown to this day whether he still managed to find time to deal with the issue of studying Sarajevo mosques, and based on his manuscripts, it can be established that he was preparing a text for publication on this very topic, along with photographs of mosques that he would have personally taken. Although the focus of the manuscript was the Gazi Husrev-beg Mosque, the list of mosques that he planned to photograph speaks volumes about how seriously he wanted to devote himself to this issue. Although the reasons why he did not finish writing the article on Sarajevo mosques are unknown to us, the discovery of these manuscripts nevertheless sheds new light on the breadth of Vejsil Ćurčić's scientific work.

Key words: Vejsil Ćurčić, Islamic art, Islamic architecture, Sarajevo, archival materials, conservation, mosques.

Uvod

Vejsil Ćurčić, prvi školovani arheolog rođen u Bosni i Hercegovini, u domaćoj historiografiji dugo je ostao podcijenjen. Riječ je o arheologu koji je tokom 20. stoljeća nesumnjivo nepravedno zapostavljen i zaboravljen, a koji je istovremeno i prvi Bosanac i Hercegovac, Sarajlija, koji je stekao zvanje arheologa studirajući u Beču. Tokom arhivskog istraživanja života i rada Vejsila Ćurčića kroz dokumente Zemaljskog muzeja i njegovu ličnu zaostavštinu, ustanovljeno je da je radio više konzervatorskih zahvata na lokalitetima na području Bosne i Hercegovine, kao što su Stari grad u Tešnju¹ i kule uz Stari most u Mostaru,² koje je obje tretirao tokom 1920-tih godina. Ocjenu Vejsila Ćurčića kao pionira konzervacije i restauracije u Bosni i Hercegovini iznio je 2021. godine Predrag Novaković³, a što se kasnije dodatno potvrdilo istraživanjem arhivske građe. S obzirom na samu tematiku ovog rada usmjerenu na Ćurčićevo djelovanje na polju islamske baštine, konkretno sarajevskih džamija, potrebno je ukazati i napraviti osvrt i na njegove druge aktivnosti na području Sarajeva, prvenstveno pisanja izvještaja o stanju srednjovjekovnih kula u Sarajevu. Preciznije, Ćurčić je 1922. godine obišao više srednjovjekovnih kula u Sarajevu i konstatirao je da su trošne, te da je o tome već i ranije pisao Gradskoj upravi preko Pokrajinske uprave, a zbog interesa grada da se takve starine očuvaju. Dalje, u izvještaju pisanom 30. 09. 1922. godine, Ćurčić moli da se kule i zidine poprave, te da se i ubuduće vodi računa o stanju ovih građevina (slika 1).⁴ Ovakvim pristupom, pored brojnih slučajeva njegovog djelovanja izvan Sarajeva i na širem prostoru Bosne i Hercegovine, potvrđuje se sistematičnost Vejsila Ćurčića u tretiranju problematike zaustavljanja propadanja kulturnog naslijeđa, te njegovi pokušaji da se ono na što adekvatniji način održivo zaštiti i tretira. Zbog prethodno spomenutih podataka, a donedavno slabije poznatih slučajeva i podataka ovih zahvata u bosanskohercegovačkoj arheologiji, Vejsil Ćurčić može se smatrati, kako ga Novaković i naziva, pionikom i začetnikom konzervacije i restauracije građevinskog naslijeđa na području Bosne i Hercegovine.⁵

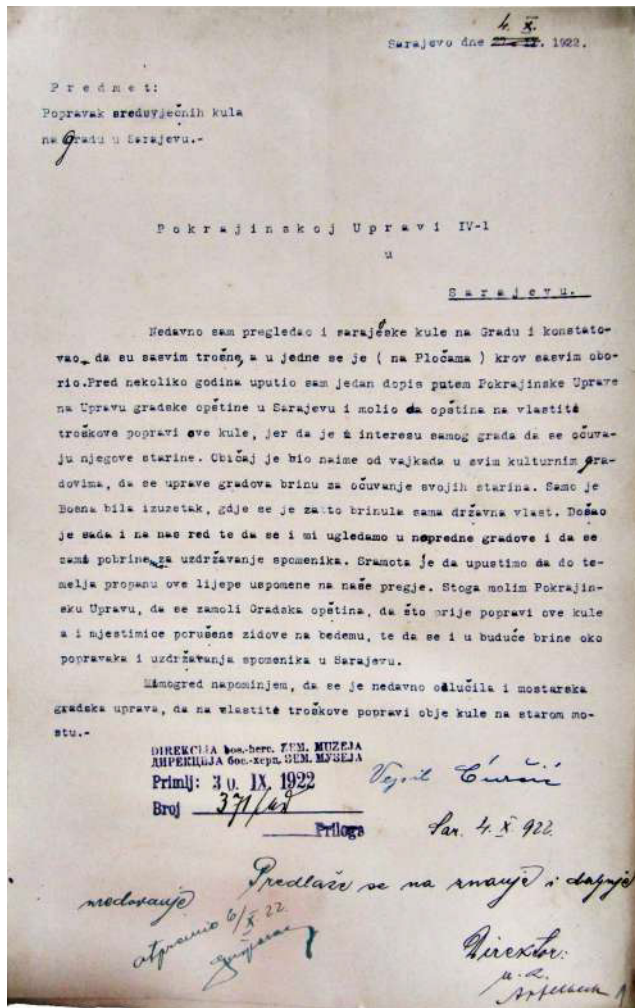
¹ Kaljanac 2023, 194–199.

² Kaljanac 2023, 183–184.

³ Novaković 2021, 229.

⁴ Kaljanac 2023, 185–186.

⁵ Novaković 2021, 221; Kaljanac 2023, 188.

Slika 1: Izveštaj Ćurčića o stanju srednjovjekovnih kula u Sarajevu iz 1922. godine (Arhiv Bosne i Hercegovine, nesređena građa Zemaljskog muzeja; snimio A. Kaljanac, 2022)

U duhu navedenog, težište rada i njegov cilj je predstavljanje nešto drugačije perspektive posmatranja rada Vejsila Ćurčića na polju kulturnog naslijeđa s područja Sarajeva u periodu između dva svjetska rata, ali i hvatanje ukoštac sa samom idejom tradicionalne paradigme da je period između dva svjetska rata označen kontinuiranim opadanjem arheološkog djelovanja. Za primjer kako se tradicionalna paradigma odnosi na period između dva svjetska rata mogu se uzeti tekstovi o arheologiji iz „Spomenika povodom stote godišnjice djelovanja Zemaljskog muzeja“.⁶ Tako je, na osnovu dokumentarne građe, već utvrđeno da se Vejsil Ćurčić u više navrata bavio pitanjem održavanja i konzervacije kula i bedema u Sarajevu, te da je bio u komunikaciji s Pokrajinskom upravom po tom pitanju, ali je daljnjim radom na dokumentaciji

⁶ Čović 1988, 83-84; Paškvalin 1988, 104-109; Miletić 1988, 122-125.

iz zaostavštine ovog arheologa ustanovljeno da je, između ostalog, aktivno pripremao tekst o sarajevskim džamijama, a koji će biti prikazan u nastavku teksta.

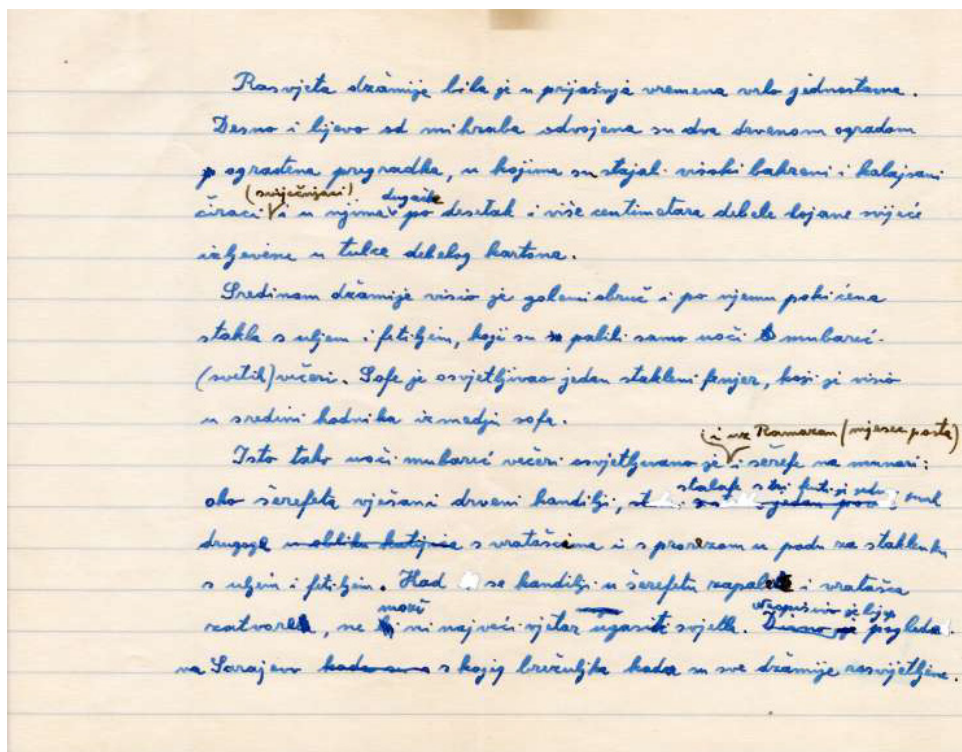
Osnovna biografija Vejsila Ćurčića

Zbog toga što nisu sačuvane precizne bilješke o tačnoj godini rođenja, smatra se da je Vejsil Ćurčić rođen između 1866. i 1869. godine, dok bi na osnovu nekih indicija datum njegovog rođenja bio 17. 12. 1868. godine. Korijeni su mu iz poznate sarajevske porodice Ćurčića, od oca Muhamed-age Ćurčića i majke Almase. Tokom ranog djetinjstva ostao je bez oba roditelja, i sticajem okolnosti je odrastao u kući gimnazijskog profesora Ivana Seunika i njegove supruge Marije, kod kojih je proveo značajan dio djetinjstva i školovanja. Po okončanju svog obrazovanja u Prvoj gimnaziji u Sarajevu, Vejsil Ćurčić je 1891. godine uspio postati volonter u službi Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Njegov prvi rad bio je pod okrivljem kustosa Reisera u ornitološkom odjeljenju, da bi onda prešao u entomološku zbirku kod Apfelbecka, a nakon čega je oko 1894. godine nastavio s radom u odjeljenju za prahistorijsku arheologiju s Franjom Fialom. Vejsil Ćurčić bio je prvi Bosanac i Hercegovac koji je svojim obrazovanjem početkom 20. stoljeća na Univerzitetu u Beču stekao zvanje arheologa i historičara umjetnosti,⁷ što ga ujedno čini prvim Bosancem i Hercegovcem koji je završio studij arheologije. Tokom duge karijere bavio se brojnim istraživanjima iz etnologije i arheologije, a koja su pokrivala široki spektar tema u rasponu od narodnog ribarstva, do različitih zanata, ali i problematike vezane za prahistoriju, srednjovjekovne gradove i stečke. Uz sve ovo, u periodu Kraljevine Jugoslavije gotovo dvije decenije radio je na monografiji o srednjovjekovnim stećcima, a koja zbog početka Drugog svjetskog rata nikada nije objavljena, no njen su rukopis kasnije obilno koristili brojni autori, kao što je Šefik Bešlić. Vejsil Ćurčić je zvanično penzionisan 1926. godine, sa skoro šezdeset godina, od kojih je trideset i pet godina vjerno radio u Zemaljskom muzeju, ali je i dalje nastavio aktivno naučno djelovanje unutar ovog muzeja kroz period Kraljevine Jugoslavije. Tokom Drugog svjetskog rata, u burnim vremenima u kojima su on i njegove kolege na svaki mogući način spašavale i čuvali brojne muzejske eksponate poput Sarajevske Hagade, on je obavljao i funkciju direktora Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Završetkom Drugog svjetskog rata, nakon pedeset i četiri godine rada i saradnje sa Zemaljskim muzejom, Vejsil Ćurčić prekida djelovanje unutar ove institucije, no 1947. godine svoj rad nastavlja u punom radnom vremenu u Zavodu za zaštitu spomenika u Sarajevu, u kojem je ostao angažiran do 1951. godine kada konačno, nakon punih šezdeset godina javnog i naučnog rada, u starosti od 83. godine prekida svoje aktivno naučno djelovanje. Posljednje godine života proveo je radeći na rukopisima i do danas neobjavljenim memoarima. Preminuo je 29. 11. 1959. godine u 91. godini života.

Uz sav trud koji je uložio u obilascima i konzervaciji srednjovjekovnih gradova i drugog arhitektonskog naslijeđa na osnovu lične zaostavštine Vejsila Ćurčića može se uočiti da je izdvajao i vrijeme za analize različitih naučnih problema koji su varirali od botanike i zoologije, preko etnoloških opservacija o ribarstvu i drugim srodnim pojavama, pa do

⁷ Basler 1988, 68.

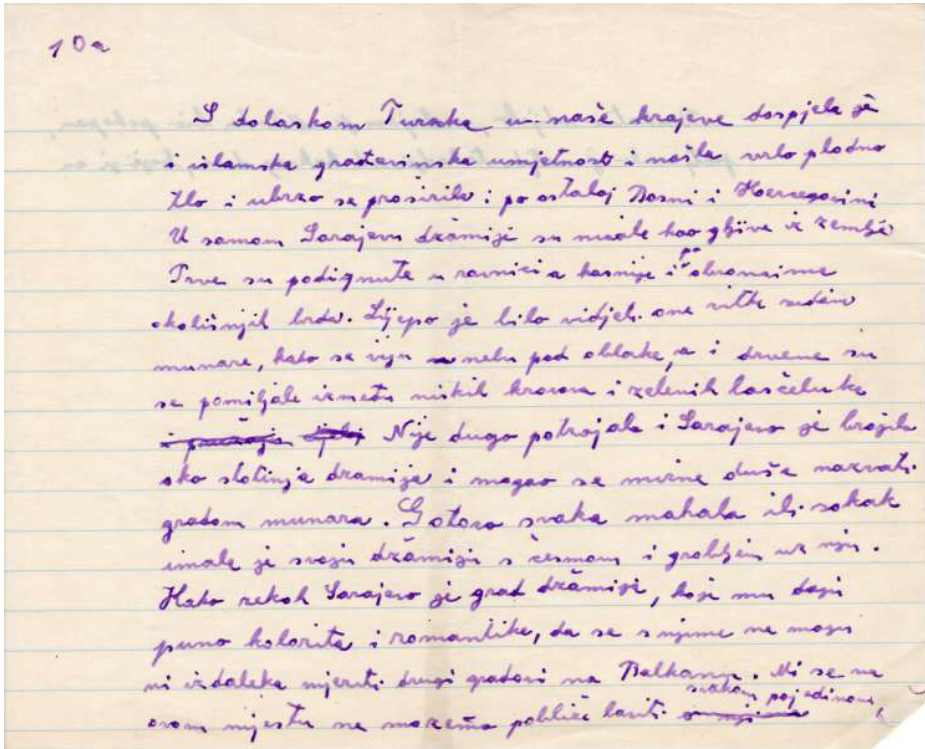
Dalje nastavlja s opisom arhitektonskih cjelina i prostora u unutrašnjosti džamije, a posebno se osvrnuvši na rješenja njenog osvijetljavanja, ali i na to kako se u tadašnjem periodu koji opisuje pripremao kandilj da ne bi došlo do gašenja plamena od vjetra kada bi se postavio *uoči mubareć večeri i uz ramazan (mjesec posta)* (slika 3). Dalje Ćurčić opisuje kako je ukrašena unutrašnjost džamije, s natpisima na zidovima, obješenim levhama i ćilimima, te musafima koji se nalaze pohranjeni u džamiji.

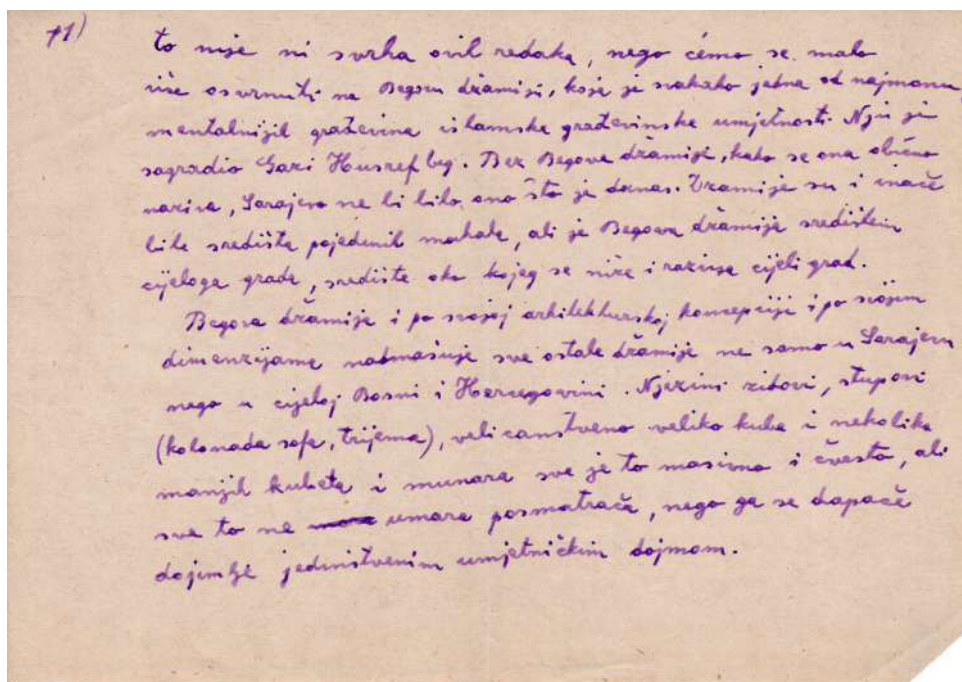
Slika 3: Stranica Ćurčićevog rukopisa s podacima o rasvjeti i kandilju u Gazi Husrev-begovoj džamiji (Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

Tekst dalje govori o tome kako je sama građevina džamije Gazi Husrev-bega vjerovatno nastala po uzoru na Aja Sofiju u Istanbulu, te da je moguće da su u njenoj gradnji učestvovali dubrovački klesari, jer postoje arhivski dokumenti s vijeća 10. 07. 1529. godine, u kojima se djelomično udovoljava upravo zahtjevu Gazi Husrev-bega za više klesara, tesara i kovača. Također navodi i bilješku u hronici fra Nikole Lašvanina iz 1697. godine, koji navodi da je kameni materijal za gradnju džamije uzet iz Blažuja s lokacije crkve sv. Blaža, da je manji dio također iskorišten za gradnju mosta nizvodno od Vrela Bosne, dok su stubovi za gradnju vađeni s područja planine Trebevića. Može se pretpostaviti da je kameni materijal rimskog porijekla, vjerovatno s rimskih vila pronađenih na području oko sumpornih vrela na Ilidži, a da je moguće

i da je crkva sv. Blaža izrađena unutar ruševina neke starije monumentalne građevine. U drugoj verziji rukopisa, prije podataka o samoj izgradnji Gazi Husrev-begove džamije, Ćurčić donosi kratak uvod, u kojem navodi da je po dolasku Turaka na području Bosne i Hercegovine izgrađen velik broj džamija, dok je u samom Sarajevu gotovo svaka mahala imala svoju džamiju, što je gradu davalo prepoznatljiv kolorit i raznolikost, s kojima se nije mogao mjeriti nijedan drugi grad na Balkanu (slika 4). Ističe i da ovaj rad nema prostora za pojedinačne opise svih objekata. Stoga se više pažnje posvećuje Gazi Husrev-begovoj džamiji, jednoj od najmonumentalnijih građevina islamske graditeljske umjetnosti (slika 5).

Slika 4: Stranica Ćurčićevog rukopisa s uopćenim podacima o džamijama kod Osmanlija, na kojoj se navodi značaj Sarajeva po tome (Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

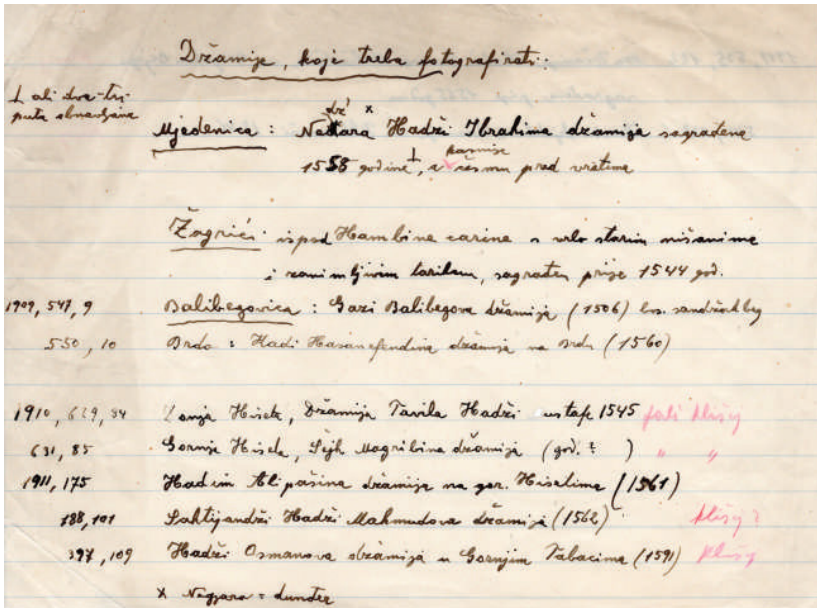
Slika 5: Stranica Ćurčićevog rukopisa na kojoj govori o značaju Gazi Husrev-begove džamije
(Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

Popis sarajevskih džamija

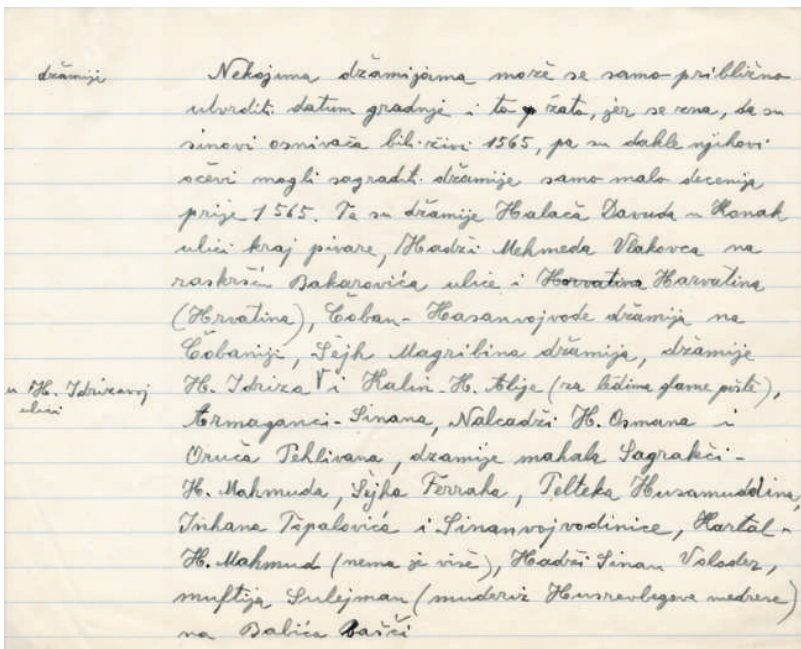
Međutim, na osnovu drugih spisa iz zaostavštine Vejsila Ćurčića može se zaključiti da se on nije zaustavio samo na opisu Gazi Husrev-begove džamije nego je nastavio s istraživanjima ostale islamske građevinske baštine Sarajeva, a koju je bio započeo Kemura Šejh Sejfudin Fehmi bin Ali s objavama opisa džamijskih objekata u *Glasniku Zemaljskog muzeja*,¹⁰ a kasnije objedinjenih u poseban separat.¹¹ Tako je Vejsil Ćurčić napravio popis džamija na području Sarajeva (slika 6 i slika 7), zajedno s njihovom starosti prema natpisima, sidžilima i ostalim relevantnim historijskim dokumentima, te je planirao džamije fotografirati za pripremu nekog članka o džamijama, što je vidljivo upravo iz naslova bilješke na slici 6.

¹⁰ Kemura 1910a; Kemura 1910b; Kemura 1910c; Kemura 1911a; Kemura 1911b; Kemura 1911c.

¹¹ Kemura 1913.

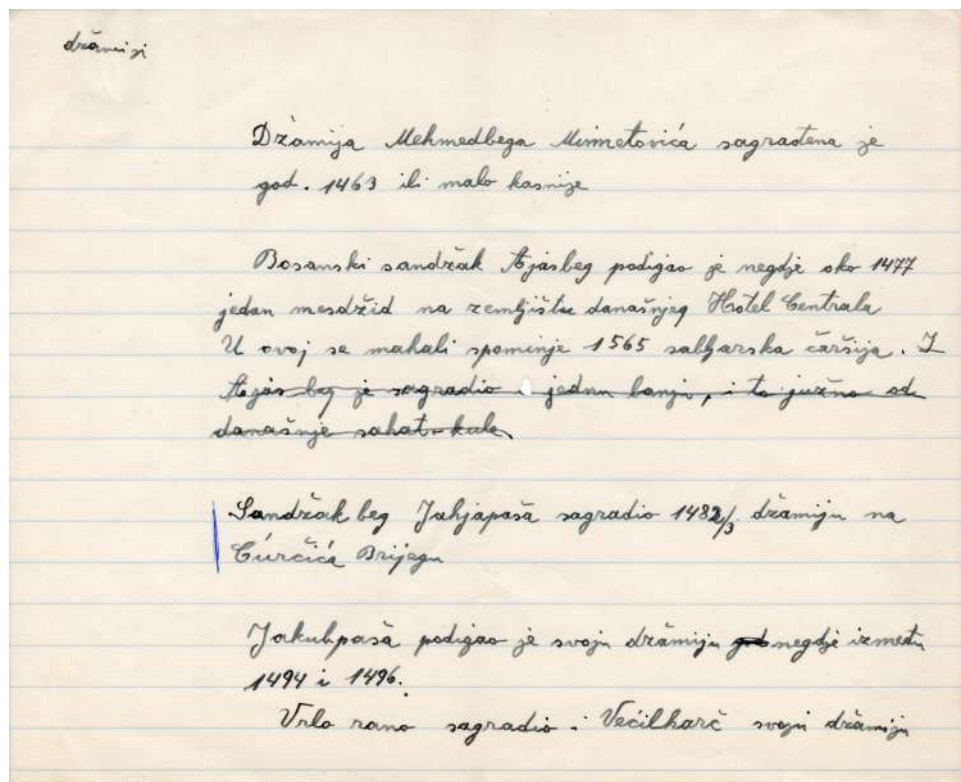

Slika 6: Stranica Ćurčićevog rukopisa na kojoj započinje popis džamija na području Sarajeva koje je planirao fotografirati za potrebe izrade naučnoga rada (Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

Slika 7: Stranica Ćurčićevog rukopisa na kojoj se nalazi dio popisa džamija na području Sarajeva (Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

Po popisu se može vidjeti da je planirao obraditi i neke džamije i vjerske objekte koje nije analizirao Kemura, kao što je džamija Sandžak-bega Jahjapaše na Ćurčića brijegu (slika 8). Ono još što je također bitno je i mogućnost datiranja trenutka kada je izrađen popis, i to na period između 1917. i 1947. godine.

Slika 8: Stranica Ćurčićevog rukopisa na kojoj se nalazi dio popisa džamija na području Sarajeva

(Zaostavština Vejsila Ćurčića, Sarajevo, bez signatura; snimio A. Kaljanac, 2024)

Raniji datum može se odrediti na osnovu činjenice da je te godine preminuo Kemura, iza kojeg je ostalo prazno naučno polje ljudi koji bi se bavili problematikom islamske građevinske baštine. S druge strane, kasniji datum može se odrediti na osnovu Kalin- hadži Alijine džamije za koju Ćurčić navodi da se nalazi iza Glavne pošte (slika 7). Poznato je da je džamija uništena 1947. godine, kada je došlo i do ekshumacije pratećeg groblja,¹² nešto bi vjerovatno naveo i sam Ćurčić, jer nekoliko redova niže od ove džamije u popis on navodi džamiju Kartal zajedno s komentarom da je više nema.

¹² Spomenici Kantona Sarajevo. <https://www.spomenici-sa.ba/2015/07/24/glavni-projekat-pejzazne-arhitekture-arheoloski-park-kalin-hadzi-alijine-dzamiye/> Pristup ostvaren: 15. 09. 2025.

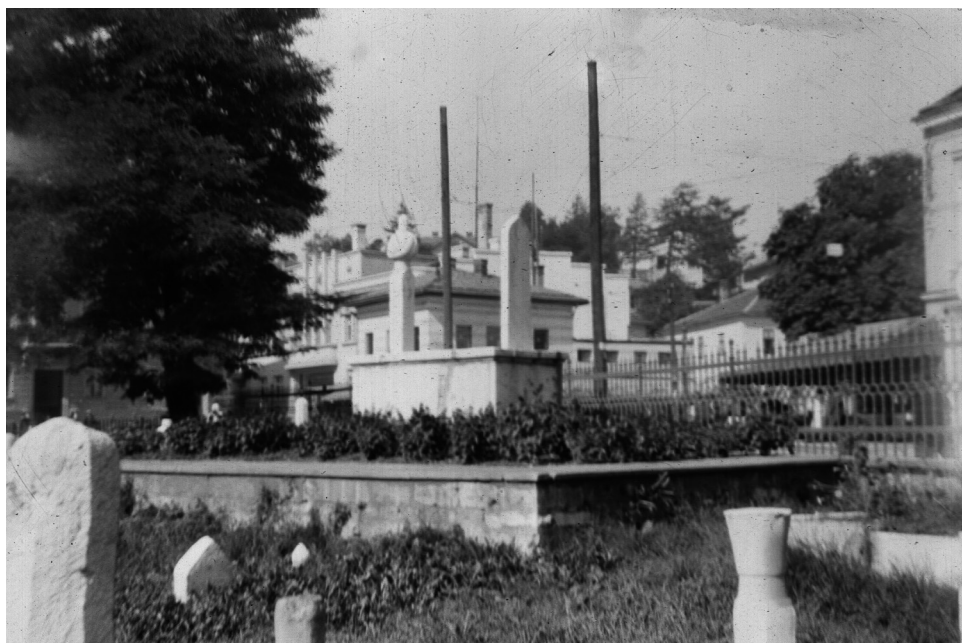
Ali-pašin mezar

Kao primjer gdje je Vejsila Ćurčića vodio rad na polju islamske baštine, ili onoga u čemu se krije doprinos ovog zaboravljenog rukopisa, i doprinos samoga autora prikazanih radova, može se uočiti i kroz fotografije s njegovih istraživanja. Jedna od takvih je nesumnjivo fotografija prostora istočno od Ali-pašine džamije u Sarajevu u periodu između dva svjetska rata, pri čemu se na fotografiji nalazi anepigrafski nišan s turbanom, postavljen na kamenom sarkofagu na izdignutoj platformi (slika 9 i slika 10), a za koji se može pretpostavljati da predstavlja prvobitnu poziciju Ali-pašino nišana, kako je navodi Muhamed Mujezinović, koji je kasnijim radovima premješten s prvobitne lokacije,¹³ na današnju uz sjeverozapadnu stranu Ali-pašine džamije.

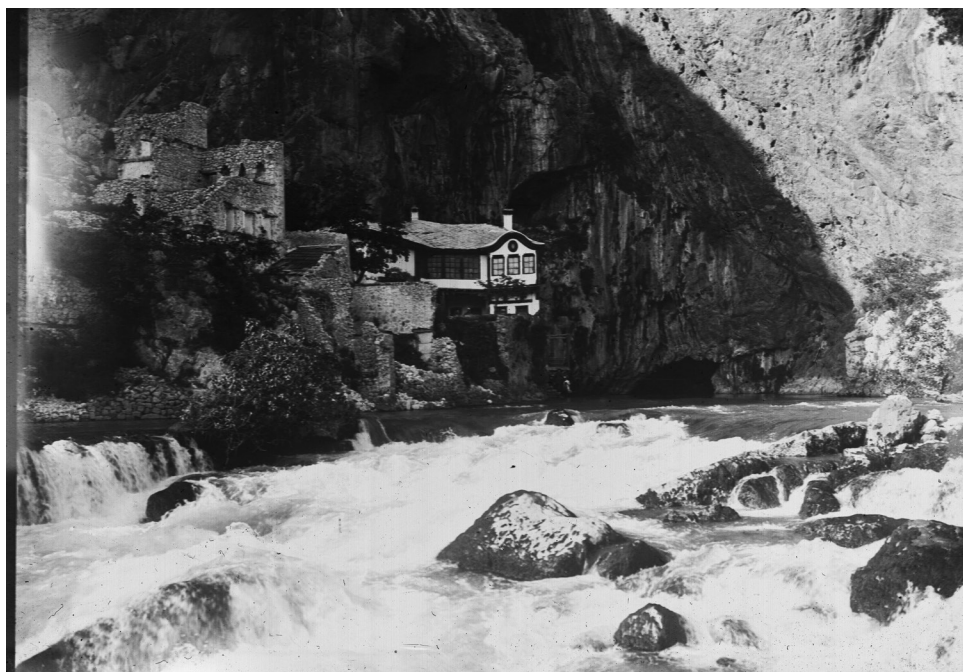
Slika 9: Fotografija nišana za koji se pretpostavlja da je podignut nad grobom Ali-paše, a koji je kasnije premješten neposredno ispred sjeverozapadnog lica Ali-pašine džamije (Izradio Vejsil Ćurčić prije 1940. godine, obradio Adnan Kaljanac)

¹³ Mujezinović 1974, 400-402.

Slika 10: Fotografija nišana za koji se pretpostavlja da je podignut nad grobom Ali-paše, a koji je kasnije premješten neposredno ispred sjeverozapadnog lica Ali-pašine džamije (Izradio Vejsil Ćurčić prije 1940. godine, obradio Adnan Kaljanac)

Iako Ćurčićevo djelovanje na ovom polju nije toliko poznato široj naučnoj zajednici ni za sam prostor Sarajeva, nužno je naglasiti da njegov rad nije obuhvatao samo ovaj grad već je, naprotiv, sezao u najudaljenije krajeve Bosne i Hercegovine. Fotografije nastale kroz objektiv tada već starijeg arheologa i penzionisanog muzejskog radnika u periodu od 1925. do 1940. godine svjedoče o predanosti, ali i izuzetno širokom dijapazonu djelovanja, zaboravljenog i podcijenjenog Vejsila Ćurčića. Njegov nepoznati interes je tako dosegnuo do tekije na vrelu Bune (slika 11), džamije hadži-Ahmeta Dukatara u Livnu (slika 12), pa čak i Kuršumlija džamije u Maglaju (slika 13).

Slika 11: Fotografija tekije na Buni
(Izradio Vejsil Ćurčić, obradio Adnan Kaljanac)

Slika 12: Fotografija džamije hadži-Ahmeta Dukatara u Livnu sa sahat-kulom
(Izradio Vejsil Ćurčić prije 1941. godine, obradio Adnan Kaljanac)

Slika 13: Fotografija ulaznog portala Kuršumlije džamije u Maglaju
(Izradio Vejsil Ćurčić, obradio Adnan Kaljanac)

Zaključak

Na osnovu prethodno iznesenog, mogu se vidjeti dokazi širokog polja naučnog djelovanja Vejsila Ćurčića, te njegovog sistematičnog pristupa problematici oko koje bi se prihvatio posla. Već je poznato da je Ćurčić bio arheolog koji se bavio arheološkim iskopavanjima na području cijele Bosne i Hercegovine, čije ga je školovanje dovelo do dalekog Beča. Također, iz različitih publikacija, od *Glasnika Zemaljskog muzeja*, preko *Zadružnog glasnika*, do *Napretka* i *Gajreta* dodatno se potvrđuje njegova širina u radu, jer je u navedenim periodcima objavljivao članke iz arheologije, iz etnologije i prirodnih nauka. Iako je većina njegovog rada tokom karijere bila fokusirana na područja izvan Sarajeva, među arhivskom građom Zemaljskog muzeja u manjoj mjeri, a u većoj mjeri iz dokumenata iz njegove zaostavštine, mogu se vidjeti počeci Ćurčićevih istraživačkih poduhvata vezanih za džamije u Sarajevu, a čije vizure nam govore ponajviše o njegovom temeljitom pristupu u naučnom radu, te upotrebu savremenih tehnika dokumentacije (u tadašnjem trenutku fotografije), radi što bolje reprezentacije džamija koje bi istraživao. Ovaj pristup radu vidljiv je i unutar ostalih dokumenata i fotografija s njegovih istraživanja, a pri čemu je koristio fotoaparat pri izradi dokumentacije vizuelnog stanja različitih objekata (slike 11-13). Nažalost, do danas su ostali nepoznati razlozi zbog kojih nikada nije objavljen rukopis o džamijama s područja Sarajeva koji je Ćurčić pripremao u periodu do početka Drugog svjetskog rata.

Summary: Notes from the Manuscript of Vejsil Ćurčić On the Mosques of Sarajevo

The article at hand casts new light on the Sarajevo-focused work of Vejsil Ćurčić, the first formally trained archaeologist and art historian born in Bosnia and Herzegovina. This is done by analyzing the archival record of the National Museum of Bosnia and Herzegovina, as well as Ćurčić's personal documents. Thus, this study reveals a previously unknown area of interest in Ćurčić's rich scientific career, namely an unpublished, systematically prepared list of Sarajevo's mosques, with textual notes and a plan for photographing them for the work he was preparing. Based on the notes, it can be observed that Ćurčić had a well-thought-out documentary strategy on the subject of Sarajevo's Islamic architectural heritage. This approach can be contrasted with his earlier concerns about other architectural heritage in the Sarajevo area, namely medieval towers and ramparts. The handwritten notes outline a planned article on Sarajevo's mosques, with a description of the Gazi Husrevbeg Mosque as a crowning example of a monument of that kind, and a list of other mosques that were built during the Ottoman rule of Bosnia and Herzegovina. Analysis of the mosque list shows that it was most probably compiled between 1917 and 1947. The upper bound of the date range is due to the fact that the Kalin hadži Alija Mosque is listed in the text as "behind the Main Post Office," while the Kartal Mosque is listed as no longer existing. This means that Ćurčić would have listed the Kalin hadži Alija Mosque as razed if this text had been compiled after 1947, when the mosque was no more. This date range is further strengthened by the fact that Ćurčić photographed a turbaned anepigraphic tombstone on a raised platform east of Ali Pasha Mosque—presumably that of Ali Pasha himself—which was moved near the north-western face of the same mosque after World War II. Also lower date (1917) corresponds with Kemura's death, another person who has written on Sarajevo's mosques during Austro-Hungarian occupation. Taken together, the information presented offers a new perspective on the life and work of Vejsil Ćurčić during the interwar period, and further cements his reputation as a methodical, interdisciplinary scientist, as well as a proponent of the timely conservation and preservation of cultural heritage. The planned article would have provided a photo-documented survey of Sarajevo's mosques in the interwar period.

BIBLIOGRAFIJA

Literatura

- Basler, Đ. 1988. Ćurčić, Vejsil u: *Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine*, Tom I. Borivoj Ćović (ur.), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 68.
- Ćović, B. 1988. Naučna djelatnost u oblasti prahistorijske arheologije, u: *Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888-1988*. Almaz Dautbegović (ur.), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 74-95.
- Kaljanac, A. 2023. *Stranputice rane arheologije u Bosni i Hercegovini*. Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.
- Kemura, S. 1910a. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe (nastavak), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 22 (1), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 41-134.
- Kemura, S. 1910b. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe, XXVIII-XLI, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 22 (2-3), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 209-305.
- Kemura, S. 1910c. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe (nastavak), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 22 (4), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 589-643.
- Kemura, S. 1911a. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe (nastavak), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 23 (1-2), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 175-208.
- Kemura, S. 1911b. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe (nastavak), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 23(3), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 391-435.
- Kemura, S. 1911c. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe (nastavak), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 23(4), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 535-547.
- Kemura, S. 1913. Sarajevske džamije i druge javne zgrade turske dobe, Zemaljska štamparija.
- Miletić, N. 1988. "Naučna djelatnost u oblasti srednjovjekovne arheologiju": *Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888-1988*, Almaz Dautbegović (ur.), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 119-137.
- Mujezinović, M. 1974. *Islamska epigrafika u Bosni i Hercegovini*. Veselin Masleša
- Mulaomerović, J. 2023. Prilog za bibliografiju Vejsila Ćurčića, *Naš krš* 56, Speleološko društvo Bosansko-hercegovački krš, Sarajevo, 102-113.
- Novaković, P. 2021. *The History of Archaeology in the Western Balkans*. Ljubljana University Press.
- Paškvalin, V. 1988. Naučna djelatnost u oblasti antičke arheologije u: *Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888-1988*, Almaz Dautbegović (ur.), Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 96-119.

- Truhelka, Ć. 1912. Gazi Husref-beg – njegov život i njegovo doba, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* 24, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 91–234.

Internet-stranice

- Spomenici Kantona Sarajevo. <https://www.spomenici-sa.ba/2015/07/24/glavni-projekat-pejzazne-arhitekture-arheoloski-park-kalin-hadzi-alijine-dzamiije/> Pristup ostvaren: 15. 09. 2025.